

Remissyttrande

Boverkets rapport 2023:20 *Gränsvärde för byggnaders klimatpåverkan och en utökad klimatdeklaration och Boverkets promemoria Komplettering till Boverkets uppdrag att lämna förslag på hur införandet av gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan kan påskyndas och hur tillämpningen av klimatdeklarationer kan utvidgas.*

Sveriges Allmännyttas är bransch- och intresseorganisationen för mer än 300 allmännyttiga kommunala och privata bostadsföretag, med tillsammans över 990 000 lägenheter. Vi bistår våra medlemmar så att de kan vara långsiktiga och konkurrenskraftiga aktörer på bostadsmarknaden. På så sätt bidrar vi gemensamt till en hållbar utveckling – ekonomiskt, miljömässigt och socialt.

Sveriges Allmännyttas synpunkter

Sveriges Allmännyttas tillstyrker förslagen med nedan kommentarer.

Sveriges Allmännyttas anser att det är positivt att ett gränsvärde införs för byggnader. Ett gränsvärde ger tydlighet för alla aktörer och bidrar till den nödvändiga klimatomställningen i bygg- och fastighetssektorn.

Sveriges Allmännyttas anser att 375kgCO₂e/BTA, vilket Boverket föreslår som gränsvärde för flerbostadshus, avspeglar var sektorn var i projekteringen av flerbostadshus för flera år sedan, för det är dessa byggnader som Boverkets beräkningar baseras på. Sedan dess har förbättringar skett. Därför bör gränsvärdet sättas på en nivå som utmanar sektorn. Skärpningen till 2030 bör vara 35% för att ligga i linje med en vetenskapligt baserad minskningstakt och Parisavtalets 1,5 graders mål.¹

Sveriges Allmännyttas konstaterar att redan idag bygger flera av våra medlemmar flerbostadshus som har en klimatpåverkan på under 300kgCO₂e/BTA², med den systemgräns som gäller för dagens klimatdeklaration samt de byggdelar som föreslås läggas till 2025.

Sveriges Allmännyttas kostnadseffektiva koncept för flerbostadshus, Kombohusen, kan idag byggas till en klimatpåverkan av ca 230 kgCO₂e/BTA för betongstomme (med klimatförbättrad betong) och ca 200 kgCO₂e/BTA med trästomme, enligt samma systemgränsen som föreslaget gränsvärde för 2025.

Sveriges Allmännyttas anser att avgränsningen gällande vilka byggdelar som omfattas av gränsvärdet är bra, samt att solceller inkluderas i klimatdeklarationen 2025. Men dock bör garage deklarerat separat från grundläggningen.

Sveriges Allmännyttas är positiva till att regeringen bör överväga att redan 2025 införliva även markarbeten och markförstärkning i klimatdeklarationen.

Byggnaden kan inte betraktas separat från den mark den placeras på. Syftet med lagstiftningen bör anses vara att minska klimatpåverkan från uppförandet av byggnader från byggskedet och då ger marken förutsättningen för uppförandet. Byggnader som placeras på mark som kräver omfattande markarbeten och markförstärkning kommer ha högre deklarerad klimatpåverkan från byggskedet. Det gäller även när skogsmark eller

---

¹ Science Based Targets initiatives (SBTi) utkast på vägledning och verktyg för vetenskapligt baserad minskningstakt för byggnader. Testas just nu globalt. [Buildings - Science Based Targets](#)

² Exempelvis har kommunalt ägda Helsingborgshem, med NCC som entreprenör, byggt flerbostadshus med betydligt lägre klimatpåverkan. Påls Ångar: 187 kgCO₂e/BTA, inkl. garage. Läger man på schablon för tillkommande byggdelar för 2025, 97kgCO₂e/BTA, ligger värdet på 284 kgCO₂e/BTA. Kungsörnen: 157 kgCO₂e/BTA, inget garage. Läger man på schablon för tillkommande byggdelar 2025, 97kgCO₂e/BTA, ligger värdet på 224kg CO₂e/BTA.

våtmark tas i anspråk. Både biomassan och marken utgör en kolsänka. Den verkliga klimatpåverkan från byggskedet avspeglas därmed mer heltäckande om den ändrade markanvändningen, markarbeten och -förstärkning inkluderas. Data bör räknas fram per kvadratmeter tomtmark: från sanering, schakt och grundläggning till finplanering. Då skulle en beräkning för tomten/fastigheten som helhet kunna genomföras med begränsad arbetsinsats.

Data inom området är idag bristfällig, men en eller flera konservativa schabloner bör ändå kunna användas. Detta har i syfte att driva fram mer beräkningar så respektive projekt får incitament att göra förbättringsarbete för att komma under ett schablonvärde. Detta kommer driva på både klimatarbetet i planskedet och få byggentreprenörer att använda fossilfria arbetsmaskiner, logistiklösningar och effektiv massahantering.

Sveriges Allmännyttas anser att täckningsgraden för den beräknade klimatpåverkan ska vara minst 90 procent.

Sveriges Allmännyttas framhåller att sektorn kraftsamlat i en färdplan för fossilfri bygg och anläggningssektor. Färdplanens mål för att nå en klimatneutral värdekedja i bygg- och anläggningssektorn är:

2025: Utsläppen av växthusgaser visar en tydligt minskande trend

2030: 50 procent minskade utsläpp av växthusgaser

2040: 75 procent minskade utsläpp av växthusgaser

2045: Nettonollutsläpp av växthusgaser

Basåret är 2015.

Sveriges Allmännyttas är en av undertecknande branschorganisationer.

Sveriges Allmännyttas konstatera även att det finns många lokala och regionala klimatinitiativ för att minska byggandes klimatpåverkan, exempelvis Lokal Färdplan Malmö 2030 (LFM30), Östergötland Bygger Klimatneutralt (ÖBKN), Klimatarena Stockholm, Hållbart Stockholm 2030 m.fl.

Sveriges Allmännyttas ser utmaningar med att införa sanktioner fullt ut direkt och anser att sanktionsavgifter ska sättas i proportion till projektets totala investeringskostnad. Primära anledningen till detta är att byggnader som redan projekterats men i och med marknadsläget ligger i väntan blir kostsamma att projektera om. Gällande regler runt sanktion så behöver hänsyn även tas till situationer som ligger utanför byggherrens kontroll, exempelvis konkurser eller liknande.

Utökad klimatdeklaration från 2027

Sveriges Allmännyttan anser att det är olyckligt att inte redan nu ta in synpunkter på förslagen om *utökad klimatdeklaration* och *klimatdeklaration för befintliga byggnader*, och väljer därför att även lämna synpunkter på dessa delar.

Sveriges Allmännyttan tillstyrker Boverkets förslag om att en utökning av klimatdeklarationen sker från 1 januari 2027 och bedömer att sektorn kommer vara mogen för det 2027. EU kommissionen kommer även senast december 2025 besluta om en delegerad förordning med regler om hur beräkning av en byggnads hela livscykel ska utföras.³

Sveriges Allmännyttan tillstyrker Boverkets förslag att de moduler som ingår från 2027 är: produktskedet (A1-A3), byggskedet (A4-A5), underhåll (B2), utbyte (B4), driftenergi (B6), samt slutskedet (C1-C4). Från 2030 kommer övriga delar i B-modulen läggas till i enlighet med kravet i EU direktivet för byggnaders energiprestanda.

Utanpåliggande eller byggnadsintegrerade solceller och markarbeten/markförstärkning tillkommer vad gäller bygghandlingar i A1-A5.

Sveriges Allmännyttan anser att vid en klimatberäkning för en byggnads hela livscykel ska det åskådliggöras på ett tydligt vis i vilken fas den största klimatpåverkan sker. Så att aktörer kan vidta relevanta åtgärder för att minska klimatpåverkan ur ett helhetsperspektiv. Att det inte införs gränsvärde för klimatpåverkan för hela byggnadens livscykel 2025 uppvägs av att gränsvärden för energiprestanda redan finns i BBR. Sveriges Allmännyttan anser därmed att god energiprestanda inte kommer äventyras till förmån för låg klimatpåverkan.

Sveriges Allmännyttan vill informera om att det pågår ett viktigt branschprojekt vid namn *Utveckling av metodik för klimatberäkning av en byggnads hela livscykel*. Projektet finansieras av SBUF, med Byggföretagen som projektadministratör. Projektledare är IVL Svenska Miljöinstitutet och i arbets- och referensgrupp finns bland annat Sveriges Allmännyttan, Familjebostäder, Uppsalahem, NCC, Skanska, PEAB, JM, Byggmästarna i Skåne, Treano Bygg, Stadsfastigheter (Malmö Stad), Stena Fastigheter, KTH, WSP, Plant och Produkt.⁴

Klimatdeklaration för befintliga byggnader från 2027

---

³ Artikel 7, Nya byggnader, 2a, i [politiska överenskommelse om direktivet byggnaders energiprestanda \(EPBD\)](#)

⁴ [Utveckling av metodik för klimatberäkning av en byggnads hela livscykel | SBUF](#)

Sveriges Allmännyttan tillstyrker att krav på klimatdeklaration införs för ändringar i befintliga byggnader från den 1 januari 2027 och att klimatdeklarationen ska omfatta de byggprodukter som ingår i den ändring som omfattas av kravet för modulerna A1–A4 + A5 byggspill.

Sveriges Allmännyttan menar dock att det bör införas krav på klimatdeklarationer generellt vid större renoveringar. Detta för att säkerställa att klimatavtrycket från de material och tekniska installationer som behövs för en energieffektiviseringsåtgärd inte blir större än den minskade klimatpåverkan som uppstår av den minskade energianvändning.⁵ Alla större renoveringsåtgärder behöver ta hänsyn till minskad klimatpåverkan från de material och lösningar som väljs. De ändringar som innefattar att göra om lokaler till lägenheter bör dock undantas, då denna typ av ändring ur ett klimathänseende är en mycket bra åtgärd i förhållande till att riva en lokalbyggnad och bygga en ny bostadsbyggnad.

Sveriges Allmännyttan anser därför att Boverkets förslag om att begränsa klimatdeklarationen till två åtgärder som kräver bygglov är allt för snävt.

Sveriges Allmännyttan anser även att kilogram koldioxidekvivalenter per bruttoarea (kgCO₂e/BTA) inte är ett bra nyckeltal. Det bör finnas flera nyckeltal ex. kgCO₂e/m² fasadyta, kgCO₂e/badrum, kgCO₂e/köksstomme, kgCO₂e/meter stam eller liknande.⁶ Den funktionella enheten behöver vara anpassad till åtgärden.

Sveriges Allmännyttan anser att införandet av klimatdeklaration i renovering och underhåll av befintliga byggnader kommer vara avgörande för att stötta klimatomställningen och omställningen till cirkulär ekonomi i fastighetssektorn.

Synpunkter rörande insatser för att minska byggandets klimatpåverkan

För att bygg- och fastighetssektorn ska klara nödvändiga investeringar i klimatomställningen och nå Sveriges klimatmål behöver den nationella politiken vara aktiv och långsiktig.

Åtgärder behöver vidtas inom flera politikområden när klimatomställningen i bygg- och anläggningssektorn ska genomföras runt om i landet. Finanspolitiken, bostadspolitik,

---

⁵ Se första förslaget till politiken i [Slutrapport: Så dyr blir energieffektiviseringen | Sveriges Allmännyttan \(sverigesallmannytta.se\)](#)

⁶ Förvaltnings AB Framtiden har drivit ett arbete med stöd av WSP för att klimatberäkna och definiera funktionella enheter för renoverings och underhållsåtgärder. Verktöget som utvecklats kommer under 2024 testas av en ytterligare en grupp allmännyttiga bostadsbolag.

industripolitiken, energipolitiken, forsknings- och innovationspolitiken samt utbildningspolitiken måste dra åt samma håll när ett storskaligt byggande, drift och underhåll av byggnader och anläggningar ska ske utan utsläpp av växthusgaser 2045.

Sveriges Allmännyttan tillstyrker förslaget att Boverket bör ges i uppdrag att genomföra en kompletterande referensvärdesstudie 2027, inför planerad skärpning av gränsvärden 2030. Men anser att Boverket behöver genomföra referensvärdesstudier tätare än föreslaget samt även staka ut minskningsbanan till 2045.

Sveriges Allmännyttan tillstyrker förslaget att Boverket bör ges i uppdrag att utreda användningen av klassningssystemet CoClass⁷ i en klimatdeklaration för att underlätta för byggsektorn.

Sveriges Allmännyttan tillstyrker Boverkets förslag om att få i uppdrag att fortsätta utveckla information och vägledning.

Sveriges Allmännyttan tillstyrker Boverkets förslag om att Upphandlingsmyndigheten bör ges i uppdrag att ta fram upphandlingskriterier som kan användas vid upphandlingar av entreprenörer eller konsulter, för att uppnå gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan.

Sveriges Allmännyttan anser att Boverket bör få i uppdrag att utreda hur mängden bundet biogent kol i långlivade byggprodukter som byggts in i byggnaden ska deklarerars. Detta behöver ske i linje med utvecklingen inom de övriga nordiska länderna, EU:s ramverk för certifiering av upptag och infångning av koldioxid⁸, samt den delegerade förordningen med regler om hur beräkning av en byggnads hela livscykel som kommer beslutas av EU kommissionen.

Sveriges Allmännyttan anser att klimatdeklarationer bör finnas öppet tillgängliga. Att aktörer kan se hur olika projekt deklarerars kan inspirera och skapa möjligheter till erfarenhetsutbyte samt öka tryggheten för organisationer när nya metoder och arbetssätt implementeras.

Sveriges Allmännyttan anser att regeringen bör fortsätta resurssätta så att Boverket kan tillhandahålla och utveckla öppna klimatdata som är representativ för bygg- och fastighetssektorn i Sverige. Klimatdatan ska vara generisk, livscykelbaserad och kvalitetssäkrad.

Sveriges Allmännyttan framhåller att staten bör göra riktade insatser för att stötta små och medelstora bygg- och fastighetsbolags digitalisering. Detta då digitaliseringen kommer vara avgörande för kostnadseffektivt klimatarbete inom byggandet.

---

⁷ [CoClass – ett klassifikationssystem från Svensk Byggtjänst \(byggtjanst.se\)](https://byggtjanst.se)

⁸ [Certifieringsramverk för upptag och infångning av koldioxid \(Fakta-pm om EU-förslag 2022/23:FPM40 : COM \(2022\) 672\) | Sveriges riksdag \(riksdagen.se\)](#)

Sveriges Allmännyttas anser att det är avgörande att regeringen fortsatt stöttar klimatomställningen i stålindustrin, cement- och betongindustrin för att tillgängliggöra byggmaterial med låg klimatpåverkan. Detta i sin tur innebär satsningar på infångning och lagring av koldioxid, utbyggda elnät, el-effektivisering i alla sektorer samt utbyggd elproduktion från fossilfria energislag både på kort sikt, till 2030, och lång sikt, till 2045.

Sveriges Allmännyttas anser att det bör tillsättas en utredning för att analysera vilka bygg- och installationsprodukter där det vore lämpligt att införa producentansvar. Syftet är att öka användningen av spill, återvunnet och återbrukat material i nya och uppgraderade material och produkter med syfte att minska produkters och materials klimatpåverkan.

Sveriges Allmännyttas anser att insatser behövs för att ställa om från fossila till fossilfria arbetsmaskiner och fordon i byggsektorn.

Sveriges Allmännyttas anser vidare att regeringen bör genomföra regelförändringar i plan- och bygglagen och Boverkets byggregler för att främja funktionsändring av befintliga byggnader samt för användandet av återbrukat material. Vid ombyggnation och ändrad användning behöver regelverket möjliggöra en effektivare användning av det befintliga beståndet för att undvika rivning och ökad materialanvändning.

Sveriges Allmännyttas framhåller att kunskap om klimatomställningen behöver komma in i utbildningar för bygg- och fastighetssektorn på alla nivåer. För detta krävs särskilda uppdrag till Skolverket, Myndigheten för yrkeshögskolan och Universitetskanslersämbetet m.fl.

Sveriges Allmännyttas anser att det i plan- och bygglagen bör tydliggöras att resurshushållning har prioritet så att även byggande och tekniska egenskapskrav tar hänsyn till hushållning av råvaror. Idag specificeras hushållning av energi, vatten och minimering av avfall i lagstiftning medan hushållning av råvaror och material saknas. Resurshushållning kommer vara avgörande för att minska bygg- och fastighetssektorns klimatpåverkan.

Sveriges Allmännyttas anser att det bör säkerställas att ytterligare medel avsätts för forskning och innovation med fokus på minskad klimatpåverkan och klimatanpassning i samhällsbyggandet. Samhällsbyggandets samhällsvärden och komplexa värdekedja kräver att innovation och utveckling drivs i samverkan mellan aktörer såväl offentliga som privata.

Stockholm den 18 april 2024

Anders Nordstrand
Vd